

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๓๔/๒๕๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์

เหตุผล

โดยที่การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพ
ความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน
นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบ
อย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคืบความที่เกี่ยวข้อทั้งหลายได้รับการพิจารณา
พิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ขึ้น
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“คดีคุ้มครอง” หมายความว่า คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาความผิด
ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองที่มีใช้คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ไม่ว่าจะมีความผิดอื่นรวมอยู่ด้วย
หรือไม่ก็ตาม

“ก.บ.ศ.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง

มาตรา ๔ คดีค้ำมนุษย์ใดมีข้อหาความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยและมีกฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาความไว้เป็นการเฉพาะสำหรับข้อหาความผิดอื่นนั้นให้นำกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับกับข้อหาความผิดอื่นนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีค้ำมนุษย์หรือไม่ ให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้น

การขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำอย่างช้าในวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันสืบพยานในกรณีไม่มีการตรวจพยานหลักฐาน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ห้ามมิให้มีการขอให้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวอีก และเมื่อได้รับคำขอจากศาลชั้นต้นแล้ว ให้ประธานศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยและแจ้งผลไปยังศาลชั้นต้นโดยเร็ว

เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การดำเนินการใด ๆ ระหว่างศาลชั้นต้นกับศาลอุทธรณ์ตามมาตรา นี้ จะดำเนินการโดยทางโทรสารหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ วิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

มาตรา ๘ ในการสืบพยานก่อนฟ้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดีหากมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควรศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๙ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูลประวัติ ผลกระทบ หรือความเสียหายที่เกิดต่อร่างกายหรือจิตใจ และข้อวิตกกังวลหรือข้อคิดเห็นอย่างอื่นของผู้เสียหาย ตลอดจนพฤติการณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้องซึ่งศาลเห็นว่าจะประโยชน์ต่อการวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราว หรือการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๑๐ นอกจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิดว่ามีลักษณะเป็นเครือข่ายหรือเป็นองค์กรอาชญากรรมหรือผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น เป็นผู้มิอทธิพลหรือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหรือไม่ประกอบด้วย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายและภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่พยานหลักฐานเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๑ ในการสั่งปล่อยชั่วคราว จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีและภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นอย่างเพียงพอ และในกรณีที่เป็นการสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเจ้าพนักงานหรือบุคคลซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งได้ด้วย

มาตรา ๑๒ การเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในภายหลังขณะที่คดีอาญานั้นยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ถึงแม้ไม่มีคำขอให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังขาดอยู่

มาตรา ๑๓ นอกจากการให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แล้ว ถ้าปรากฏว่าในการกระทำความผิดมีการกระทำความทารุณกรรม หน่วงเหนี่ยวกักขัง ทำร้ายร่างกาย หรือกดขี่ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับ ฐานะทางการเงินของจำเลย ตลอดจนประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของจำเลยประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ คำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา และในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีให้ถือว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจาก

ผู้เสียหายมีหน้าที่สืบหาทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของจำเลยเพื่อบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยความช่วยเหลือของพนักงานอัยการ

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ ตลอดจนการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง มิให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ศาลอาญาสั่งรับคดีค้ำมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นนอกเขตศาลไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือได้รับโอนคดีค้ำมนุษย์จากศาลอื่น ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลอาญามีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลอาญาอาจกำหนดให้ทำการไต่สวนมูลฟ้องหรือนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีที่ศาลชั้นต้นอื่นโดยใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นหรือของศาลอาญาเองทำหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

มาตรา ๑๗ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๖ หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจ延หรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๑๘ ให้คู่ความฝ่ายที่ยื่นคำคู่ความ คำร้อง คำขอ คำแถลง และสรรพเอกสารต่าง ๆ จัดทำสำเนายื่นต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอต่อองค์คณะผู้พิพากษาและคู่ความฝ่ายอื่น ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมเอกสารตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๑๙ ในคดีค้ำมนุษย์ ถ้าจำเลยได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดเผยถึงการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิด หรือผู้กระทำความผิดคนอื่นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีแก่บุคคลเหล่านั้น ศาลจะลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่จำเลยได้กระทำเพียงใดก็ได้

มาตรา ๒๐ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ให้โจทก์รายงานผลการติดตามจับกุมจำเลยภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง
ให้ผู้ซึ่งชี้ชื่อนำไปสู่การจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับมีสิทธิได้รับเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

มาตรา ๒๒ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ และในกรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๓ ในคดีที่มีการไต่สวนมูลฟ้อง ก่อนเริ่มไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยมาศาล ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าจำเลยไม่มี ก็ให้ศาลพิจารณาดังทนายความให้โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสารหรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสารหรือวัตถุดังกล่าวมาเป็นพยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่เห็นสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้แสดงเหตุผลอย่างชัดเจนประกอบด้วย

มาตรา ๒๔ ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหาความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

มาตรา ๒๕ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าจำเลยให้การปฏิเสธ ให้โจทก์ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันสืบพยานในกรณีไม่มีการตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๒๖ คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคลหรือหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้

มาตรา ๒๗ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนของโจทก์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา และอาจไต่สวนเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๘ ในการไต่สวน ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วรายงานให้ศาลทราบและจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

มาตรา ๒๙ ให้ศาลพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้

มาตรา ๓๐ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ให้ศาลมีอำนาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติมโดยได้รับอนุญาตจากศาล

การถามพยานของคู่ความตามวรรคหนึ่งจะใช้คำถามนำก็ได้
หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๓๑ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นและพยานที่ศาลเรียกมาเอง รวมทั้งบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบที่ ก.บ.ศ. กำหนด

มาตรา ๓๒ ในกรณีดังต่อไปนี้ ถ้าศาลเห็นว่าหากรอการพิจารณาหรือสืบพยานไว้จะทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลายหรือยากแก่การนำมาศาลในภายหน้า ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้และจำเลยไม่คัดค้าน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๓) จำเลยได้มาปรากฏตัวต่อศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไป

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๓๓ เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควรศาลอาจอนุญาตให้คัดคำเบิกความ พยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้โดยกำหนดวิธีการและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๔ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น คู่ความมีสิทธิแถลงปิดคดีของตน ภายในเวลาที่ศาลกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่จำเลยไม่อยู่หรือไม่มาฟัง คำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลเลื่อนการอ่านไป และออกหมายจับจำเลยมาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาศาลภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ให้ศาลอ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

หมวด ๓

อุทธรณ์

มาตรา ๓๖ ให้จัดตั้งแผนกคดีค้ำมนุษย์ชั้นในศาลอุทธรณ์ โดยให้มีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีค้ำมนุษย์ที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓๕ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีค้ำมนุษย์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ โดยยื่นต่อ ศาลชั้นต้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความ ฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นนั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ แผนกคดีค้ำมนุษย์เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ ให้เป็นหน้าที่ของจำเลย ที่จะต้องแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

มาตรา ๓๙ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต เมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ แผนกคดีค้ำมนุษย์ตามมาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๐ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ หากศาลชั้นต้นไม่ได้พิพากษา
ลงโทษจำเลย และโจทก์ไม่ยื่นอุทธรณ์ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คดีนั้นได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือน
นับแต่สิ้นสุดระยะเวลาตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

ถ้ามีการยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้เสียหายอยู่ในฐานะที่เป็นโจทก์ร่วม
ในคดีนั้น แต่ถ้าไม่มีการอุทธรณ์ ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นที่สุดเมื่อครบกำหนดเวลา
ตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๑ ให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
โดยมิชักช้า และภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ คำพิพากษาหรือคำสั่งของ
ศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๒ การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์
ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการพิจารณา
และการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

ฎีกา

มาตรา ๔๓ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์
ให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๖ พร้อมกับคำฟ้องฎีกา
ต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือ
ถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้อง
พร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

มาตรา ๔๔ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ หากศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์
ไม่ได้พิพากษาลงโทษจำเลยและโจทก์ไม่ยื่นฎีกา ผู้เสียหายอาจยื่นคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาตามมาตรา ๔๓
ได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่สิ้นสุดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ และถ้าศาลฎีกาสั่งรับฎีกานั้นไว้
พิจารณาตามมาตรา ๔๖ ให้ถือว่าผู้เสียหายอยู่ในฐานะที่เป็นโจทก์ร่วมในคดีนั้น

มาตรา ๔๕ คำร้องตามมาตรา ๔๓ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะ
ผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกา
ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็น
ของฝ่ายที่เห็นควรรับฎีกา

มาตรา ๔๖ ให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาตามมาตรา ๔๓ ไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่า
ปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ได้วินิจฉัย
ข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมาย
ที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน

(๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ขัดกับคำพิพากษา
หรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น

(๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

(๖) เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์ให้ประหารชีวิต

(๗) เมื่ออัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในคำฟ้องฎีกาของพนักงานอัยการว่า
มีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย

(๘) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
อุทธรณ์แผนกคดีคำมนุษย์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๔๗ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและ
ระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๓ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และ
การพิพากษาคดีให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๔๘ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นฎีกามาใช้บังคับแก่
การพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีคำมนุษย์ในศาลฎีกาโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๙ บรรดาคดีคำมนุษย์ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดในวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลซึ่งคดีนั้นค้างพิจารณาอยู่คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป
และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับจนกว่า
คดีนั้นจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์
พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพ ความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบ อย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคืบความที่เกี่ยวของทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) กำหนดนิยาม “คดีค้ามนุษย์” “ก.บ.ศ.” “คณะกรรมการ” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่” (ร่างมาตรา ๓)

(๒) ให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีค้ามนุษย์ (ร่างมาตรา ๕)

(๓) ให้ประธานศาลฎีกาทำการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

(๔) กำหนดให้วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์เป็นระบบไต่สวนและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตามพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติใดใช้ได้กับวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ดังกล่าว ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้ (ร่างมาตรา ๗)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำ และคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายและภัยอันตรายที่จะเกิดแก่พยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๐) การกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีและภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นอย่างเพียงพอ และในกรณีที่เป็นการสั่งของศาล หากมีการสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเจ้าพนักงานหรือบุคคลซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๑)

(๖) กำหนดให้การสืบพยานก่อนฟ้อง การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดี หากมีเหตุจำเป็น ศาลอาจอนุญาตให้มีการเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ (ร่างมาตรา ๘)

(๗) กำหนดให้เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย แล้ว ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าปรากฏว่า ในการกระทำความผิดของจำเลยมีการกระทำความทารุณกรรม หน่วงเหนี่ยวกักขัง ทำร้ายร่างกายหรือกดขี่ ข่มเหงโดยขาดมนุษยธรรมอย่างร้ายแรงต่อผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๑๓)

(๘) กำหนดกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือ ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่าง ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒๐)

(๙) กำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและถ้าเป็นการหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ให้โจทก์รายงานผลการติดตามจับกุมจำเลยภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๒๑)

(๑๐) กำหนดวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การไต่สวนมูลฟ้อง การสืบพยานและการนั่งพิจารณาในระบบไต่สวน โดยให้ดำเนินการต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ (ร่างมาตรา ๒๙)

(๑๑) กำหนดให้จัดตั้งแผนกคดีค้ำมนุษย์ขึ้นในศาลอุทธรณ์โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีค้ำมนุษย์ที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๖) และกำหนดให้การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น (ร่างมาตรา ๓๗)

(๑๒) กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยและในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น (ร่างมาตรา ๔๖)
